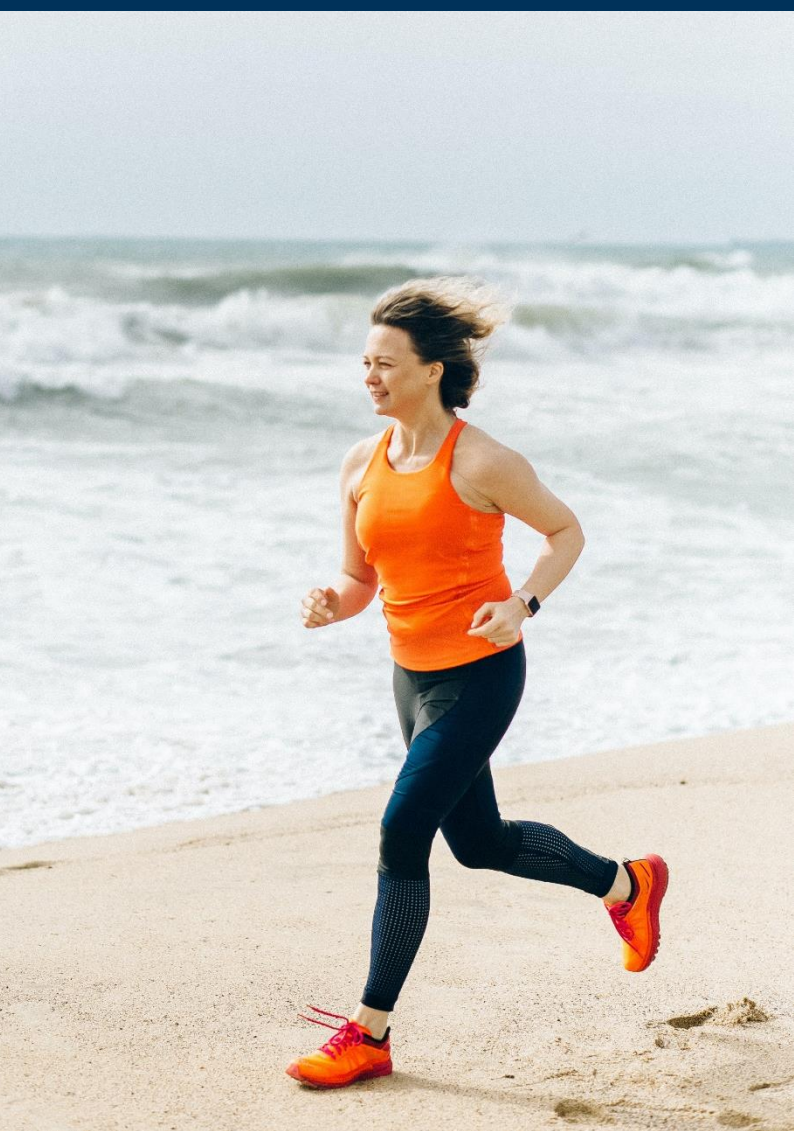

‘Nederland in Beweging’ Sport 2030

Whitepaper

versie: 1
datum: 20-09-2021

Xander van der Klaauw
Farah Ysebaert
Janoe Musch
Jannah Gerritsma
Larissa Willemse

Wyzer
Mensen. Projecten. Kennis.

Inhoudsopgave

Voorbeschouwing	3
2.1. Maatschappelijke meerwaarde van sport	3
2.2. Hoe de coronacrisis de pijnpunten in de sport blootlegt	4
De vier maatschappelijke sportopgaven	5
3.1 Trends in de sport anno 2030	5
3.1.1. Meedoen en verenigingsleven in 2030	6
3.1.2. Gezondheid en bewegen in 2030	6
3.1.3. Talentontwikkeling, presteren en prijzen winnen in 2030	6
3.1.4. Meeleven met sporters en evenementen beleven in 2030	7
Als lokale overheid inspelen op de maatschappelijke opgaven	8
4.1. Inspelen op meedoen en verenigingsleven in 2030	8
4.2. Inspelen op gezondheid en bewegen in 2030	10
4.3. Inspelen op talentontwikkeling, prijzen en presteren in 2030	10
4.4. Meeleven met sporters en evenementen beleven in 2030	11
Het laatste fluitsignaal...	12

Voorbeschouwing

Sporten zorgt voor verbinding, sociale interactie, een veilige plek, is goed voor het welzijn van de inwoner en levert gezondheidsvoordelen op. Het loont voor (lokale) overheden om te investeren in sport. Wekelijks sporten negen miljoen Nederland op verschillende manieren. Zelfstandig of juist in teamverband, met of zonder bal, in het veld of aan de lijn, inclusief of lid van een vereniging, op topsport- of kelderklasse niveau.

Het sportdomein is onderhevig aan verandering. Aan de aanbodkant maakt de klassieke verenigingsvorm steeds meer plaats voor ongeorganiseerde manieren van bewegen in de openbare ruimte en krijgen commerciële aanbieders meer voet aan de grond. Aan de vraagkant zijn vooral jongeren op andere manieren invulling gaan geven aan bewegen: meer als consument, flexibeler en minder gecommiteerd. Ouderen zijn juist meer gaan bewegen; aangepaste vormen van bewegen gericht op ouderen winnen daardoor aanzienlijk aan populariteit (KPMG, 2019). Het Nationaal Sportakkoord heeft een impuls gegeven aan het agenderen van sport bij lokale overheden. Een impuls die zich vertaald heeft in ruim driehonderd ambitieuze lokale Sportakkoorden.

Welke mogelijkheden hebben lokale overheden om mee te bewegen met het veranderende sportlandschap? De impuls van de lokale Sportakkoorden alleen is niet voldoende, er is structurele inzet nodig! In dit whitepaper is hierover van alles te vinden en worden tal van scenario's aangedragen hoe gemeenten deze inzet kunnen realiseren. Geïnspireerd door de sport toekomstverkenning biedt deze whitepaper praktische oplossingen aan (lokale) overheden, met als uiteindelijk doel: sportbeleid dat meebeweegt met de tijdsgeest, waardoor meer inwoners sporten, inwoners vaker gaan sporten en sport- en beweegaanbieders duurzaam en vitaal zijn.

Nieuwsgierig hoe de investeringen en opbrengsten van sport in jouw gemeente zich verhouden tot een buurgemeente, of 'vergelijkbare' gemeente? Bekijk de informatie via het [SROI-dashboard](#). Het SROI-dashboard geeft gemeente de mogelijkheid om "beleidsmatige keuzes te onderbouwen en verantwoorden, en ook het sportbeleid verder te verbeteren (Rebel, 2019, p. 4).

2.1. Maatschappelijke meerwaarde van sport

Investeren in sport loont; alleen al omdat het sportbeleid van directe invloed is op aanpalende beleidsterreinen waar gemeenten wettelijk verantwoordelijk voor zijn. Denk aan het inrichten van de publieke ruimte, (arbeids)participatie en het bevorderen van een gezonde leefstijl. Een gemeente kan daardoor een belangrijke rol spelen in het motiveren en faciliteren van sport onder haar inwoners. Dit is van belang omdat sportstimulering veel positieve effecten heeft op het welzijn en welbevinden van de inwoner (Ministerie van VWS, z.d.).

Naast positieve effecten voor de gezondheid kan sporten ook worden ingezet om andere maatschappelijke doelen binnen de gemeente te realiseren. Denk aan het verbeteren van de leefbaarheid in de wijken en het tegengaan van eenzaamheid. Sporten faciliteert ook een gevoel van veiligheid voor onze kinderen en stimuleert een inclusieve gemeenschap.

Bovendien loont het ook om te investeren in sport. Uit onderzoek van Rebel en het Mulier Instituut blijkt dat het maatschappelijk rendement van investeren in de sport ligt op 2,51. Jaarlijks wordt ruim

vier miljard euro geïnvesteerd in sport, dit levert ongeveer elf miljard euro op aan maatschappelijk rendement.

De meerwaarde van sport op verschillende domeinen		
Gezondheid		<ul style="list-style-type: none">• Aantal chronische ziektes lager.• Hogere levensverwachting.• Minder beroep op het zorgsysteem.
Sociaal		<ul style="list-style-type: none">• Minder eenzaamheid.• Betere leerprestaties.• Minder jeugdcriminaliteit.
Arbeid		<ul style="list-style-type: none">• 6 tot 10 dagen meer op de werkvloer.• 5,5% meer productief.• Betere positie op de arbeidsmarkt en meer salaris.
Social Return on Investment		De maatschappelijke opbrengsten zijn 2,5 keer hoger dan de totale investeringen op het gebied van sport.

2.2. Hoe de coronacrisis de pijnpunten in de sport blootlegt

Vanwege de maatregelen om het coronavirus te bestrijden moesten de sport- en beweegverenigingen een aantal maanden hun deuren sluiten. Wat betreft de Nederlandse beweegdeelname werd door het Mulier Instituut het laagste percentage gemeten sinds 6 jaar. Dit was terug te zien in de achteruitgang van actief woon-werkverkeer (fiets, wandelen), maar het waren ook vooral kinderen die veel minderen bewogen dan gebruikelijk (Klein, Dijkhuis, Ros, 2021).

De spreekwoordelijke klappen zijn vooral gevallen bij doelgroepen en instituten in de sport die het al moeilijk hadden. De sportverenigingen, en dan met name de verenigingen die binnensport aanbieden, zijn veel leden verloren. Veel van hen hebben te maken met financiële problemen (versterkt door de coronacrisis) en twifelen aan hun bestaansrecht. Tegelijkertijd hebben sporten als tennis en golf veel nieuwe leden gewonnen. Het zal voor juist die verenigingen een uitdaging zijn om de nieuw gewonnen leden aan zich te binden en voor hun leden interessant te blijven, anders zal toestroom aan nieuwe leden slechts tijdelijk zijn.

Wat betreft de sportdeelname onder de jongeren is het extra zorgelijk dat Covid-19 heeft bijgedragen aan een versterking van de neerwaartse trend. Jongeren en dan met name kinderen uit kwetsbare posities blijven achter wat betreft hun sportdeelname. Er is een maatschappelijke uitdaging om kinderen vanaf de basisschool een stevige sportieve basis mee te geven waarin ieder kind de mogelijkheid krijgt om in aanraking te komen met sport en de mogelijkheid krijgt deze te beoefenen.

Toch heeft de coronacrisis ook aanknopingspunten opgeleverd. Uit hetzelfde onderzoek van het Mulier Instituut is gebleken dat één op de drie Nederlanders bewuster bezig is met zijn gezondheid en zijn vier op de tien Nederlanders zich bewuster zijn van de staat van hun eigen gezondheid. Dat zijn mooie inzichten die deze crisis heeft opgeleverd. Het vergrote bewustzijn van de eigen gezondheid moet gevoed en gestimuleerd worden door de overheid. Zeker omdat sporten niet alleen voor jezelf, maar ook voor de maatschappij van meerwaarde is.

De vier maatschappelijke sportopgaven

Voorzitter Van der Poel van het Mulier Instituut stelt dat sport hedendaags nog steeds vooral is weggelegd voor de slimmerds (VSG, 2021). De percentuele deelname van sport is positief gecorreleerd aan opleiding, achtergrond, inkomen, sociale klasse en arbeidspositie. Sport is volgens hem een belangrijk middel om in te zetten tegen bewegingsarmoede en het bestrijden van overgewicht.

3.1 Trends in de sport anno 2030

De beleidsuitdagingen voor de sport zijn in kaart gebracht door het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid & Milieu (RIVM). Aan de hand van de verwachte trends en factoren, input van stakeholders en experts zijn vier maatschappelijke opgaven voor de sport geformuleerd.¹ Bij ongewijzigd beleid schetst de sporttoekomstverkenning de volgende scenario's voor de maatschappelijke opgaven van sport:

Trends anno 2030 bij ongewijzigd beleid	
Meedoen en verenigingsleven	<ul style="list-style-type: none">• Verenigingslidmaatschap onder druk.• Karakter van vrijwilligerswerk in de sport verandert.• Vitaliteit sportverenigingen blijft gelijk.
Gezondheid en bewegen	<ul style="list-style-type: none">• Sportdeelname blijft gelijk.• Voornamelijk 55+ers gaan voldoen aan de beweegnorm.• Nederland blijft Europees kampioen zitten.• Motorische vaardigheden van kinderen gaan achteruit.• Aantal uren bewegingsonderwijs blijft gelijk.
Talentontwikkeling, presteren en prijzen winnen	<ul style="list-style-type: none">• Top 10-medaillespiegel positie blijft niet behouden.• Positie op de medaillespiegel junioren blijft gelijk.• Collectieve topsportuitgaven blijven ongeveer gelijk.
Meeleven met sporters en evenementen beleven	<ul style="list-style-type: none">• Beleving zorgt voor meer bezoekers.• Sportfan volgt vaker sport via de gepersonaliseerde (social) media.

¹

1. Een analyse van de ontwikkelingen in de 21 kernindicatoren van Sport en bewegen als opgesteld door het ministerie van VWS (Ministerie VWS-STV, 2019).

2. Inbreng van experts gedurende bijeenkomsten en werkoverlegtafels over de impact van maatschappelijke ontwikkelingen op de toekomst van sport en bewegen.

3. Inzicht in de sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen van sport en bewegen aan de hand van de DESTEP indeling (demografie, economie, sociaal-cultureel, technologie, ecologie, politiek-institutioneel).

3.1.1. Meedoen en verenigingsleven in 2030

Naar verwachting zullen Nederlanders in de toekomst een andere invulling gaan geven aan sport en bewegen. Al jaren is er een neerwaartse trend te zien in het aandeel Nederlanders dat lid is van een sportvereniging. De individualiseringstrend in de maatschappij is op deze manier terug te zien in het sportdomein. Steeds meer Nederlanders geven liever een eigen flexibele invulling aan hun bewegingsbehoefte, buiten in het ruimtelijke domein of in een zelfgeorganiseerde groep. De verwachting is dat die trend zal aanhouden vanwege vergrijzing, stijging van het aandeel Nederlanders met een niet-westerse achtergrond en de toenemende wens van Nederlanders om sport meer te beleven en te ervaren.

De sportsector is de grootste vrijwilligerssector van Nederland. In de praktijk blijkt het steeds lastiger te zijn voor verenigingen om geschikte vrijwilligers te blijven vinden die het dagelijks bestuur van verenigingen waarnemen. Het zal voor sportverenigingen een uitdaging blijven aan te sluiten bij de intrinsieke waarden die het voor Nederlanders interessant maken om als vrijwilliger aan de slag te gaan.

Een kwart van de sportverenigingen voldoet op dit moment aan het label 'vitale' vereniging: de vereniging die haar organisatie op orde heeft, zorgt voor regulier sportaanbod en een die brede maatschappelijke functies vervuld. Driekwart van de sportverenigingen is op één of meerdere punten niet vitaal. Met het oog op 2030 zal het aandeel vitale verenigingen, mits er geen veranderingen plaatsvinden, niet toenemen.

3.1.2. Gezondheid en bewegen in 2030

De nadruk op een gezonde leefstijl zal zich nadrukkelijker gaan ontwikkelen. Toch zal dit er niet toe leiden dat meer Nederlanders gaan sporten, hier liggen vooral demografische redenen aan ten grondslag. De ouderen van later zullen meer gaan bewegen dan de ouderen van nu, tegelijkertijd wordt dit effect teniet gedaan vanwege een relatief groter wordend aandeel inwoners met een niet-westerse achtergrond, die van nature minder sporten.

Het aandeel kinderen dat voldoet aan de beweegnorm zal gelijk blijven, toch zullen de motorische vaardigheden van kinderen naar verwachting verder achteruit gaan. Twee belangrijke factoren zijn daarop van invloed. Allereerst de opkomst van verschillende vormen van passieve vrijetijdsbesteding als gamen, computers en social media. Als tweede de minimale aandacht voor sport en bewegen in het onderwijs. Bewegingsonderwijs is een cruciale factor voor kinderen om motorische vaardigheden aan te leren. Er zijn nog geen duidelijke signalen dat er in het onderwijs de komende jaren meer aandacht en tijd besteed wordt aan bewegingsonderwijs.

3.1.3. Talentontwikkeling, presteren en prijzen winnen in 2030

De doelstelling van NOC*NSF is om structureel bij de top 10 presterende landen ter wereld te behoren. Naar verwachting zal die uitgesproken wens van NOC*NSF steeds lastiger te realiseren worden. Het uitgegeven bedrag aan topsport is verdubbeld sinds 2020, maar op termijn wordt Nederland ingehaald door landen die economisch sneller groeien en het topsportbudget sneller laten stijgen.

Wat betreft de topsportprestaties voor de jeugd zal Nederland naar verwachting gelijk blijven scoren. De compactheid van Nederland in combinatie met de dichte organisatiegraad van onze sportverenigingen maakt dat Nederland een uniek land blijft in het ontdekken en herkennen van talent. De 20^e plaats op de medaillespiegel van de afgelopen WK's en Olympische Spelen zal naar verwachting behouden blijven.

De uitdagingen voor lokale overheden zitten hem wat topsportbeleid vooral in de balans vinden tussen het stimuleren en bedrijven van topsport in verhouding tot het aanbieden van breedtesport. Zeker lokale overheden zetten graag in op dat laatste.

3.1.4. Meeleven met sporters en evenementen beleven in 2030

(Top)sportevenementen meebeleven zal naar verwachting steeds belangrijker worden in onze maatschappij. Zowel op grote als kleine schaal zal het bij sportevenementen steeds meer draaien om de totaalbeleving, een gezellig dagje uit. Digitale innovaties zullen een steeds grotere rol gaan spelen in het beleven en promoten van (lokale) sportevenementen.

Hoe sport in beeld gebracht wordt beweegt eveneens mee. Traditionele media zullen langzaam uit het speelveld verdwijnen en het uitzenden van sport via gepersonaliseerde social media kanalen zal worden uitgebreid. Sporters zijn dag en nacht te volgen via de sociale media en kunnen worden ingezet als echte boegbeelden. Ook de informatie die beschikbaar wordt gedurende sportevenementen zal toenemen. In toenemende mate zullen infographics en andere relevante statistieken via de second screens worden aangeboden om de beleving van de wedstrijd te vergroten.

Als lokale overheid inspelen op de maatschappelijke opgaven

Nu de uitdagingen zijn geschetst, rest de vraag hoe je als lokale overheid met deze uitdagingen om dient te gaan. Hoe speel je in op de uitgeschreven trends en ontwikkelingen, en bovenal hoe draag je er aan bij dat de inwoners van jouw gemeente kunnen blijven profiteren van de mogelijkheden om te sporten en bewegen?

Een adequaat antwoord op alle uitdagingen ligt in integraliteit. Het in oogschouw nemen van alle maatschappelijke opgaven, en deze tot uiting laten komen in de uitvoering van het lokale Sportakkoord, de gemeentelijke sportnota of de algehele visie op het sociaal domein zijn de sleutel tot sportbeleid dat er in 2030 daadwerkelijk toe doet.

Kansen voor de lokale overheid tot 2030	
Meedoen en verenigingsleven	<ul style="list-style-type: none">• Sport integreren met het fysieke domein via de aanstaande omgevingswet (laat de burger meedenken voor mogelijkheden in de wijk).• Faciliteren van onderlinge samenwerking tussen sportverenigingen.• Gemeente als informatiepartner voor sportverenigingen.
Gezondheid en bewegen	<ul style="list-style-type: none">• Gemeenten hebben veel sociale beleidsinstrumenten in handen om lokale gezondheidsdoelstellingen te behalen.• Momentum om lokale Sportakkoorden integraler te benutten.• Benut de mogelijkheden van gezondheids- en preventieakkoorden.
Talentontwikkeling, presteren en prijzen winnen	<ul style="list-style-type: none">• Faciliteer toegankelijk kennismakingsaanbod voor de jongste jeugd.• Draag bij aan het in stand houden van vitale verenigingen.• Maak maatwerk voor topsporters mogelijk.
Meeleven met sporters en evenementen beleven	<ul style="list-style-type: none">• Betrek de (nabije) omgeving bij het organiseren van (top)sportevenementen.• Personaliseer de communicatie van (top)sportevenementen.• Maak sport benaderbaar (cityevents).

4.1. Inspelen op meedoen en verenigingsleven in 2030

Gemeenten beschikken zelf over voldoende mogelijkheden om in samenspraak met de lokale stakeholders de kansen op het gebied van sport te tackelen. Hiervoor wordt wel een andere/nieuwe rol van de gemeente verwacht. Een rol die wordt ingevuld op basis van gelijkwaardigheid met sport- en beweegpartners en waarin de gemeente aanjager is van een effectieve samenwerking.

De aankomende omgevingswet biedt gemeenten veel aanknopingspunten om de inwoner een stem te geven in het ontwerpen van sport- en beweegmogelijkheden in de eigen omgeving. “De wet heeft

als doel om ruimte te bieden aan initiatieven uit de samenleving met behoud van verantwoordelijkheid voor de omgevingskwaliteit bij de overheid (VSG, 2018)”. Dit heeft als gevolg dat er meer lokaal maatwerk mogelijk is en initiatieven vanuit de eigen leefomgeving sneller omarmd kunnen worden door het wegnemen van belemmerende wet- en regelgeving. De nieuwe omgevingswet is dan ook vooral simpeler en makkelijker uitvoerbaar, en biedt voor de bewoners mogelijkheden om ook een gewenste (sportieve) leefbaarheid te creëren in de wijk (VSG, 2018). In de praktijk blijkt dat ruimtelijke projecten waarbij veel stakeholders vanuit de sportwereld betrokken zijn er tweemaal zoveel aandacht is voor sport en bewegen in de planvorming (Sportakkoord, 2021).

In de gemeente Venlo is met behulp van een datagedrevenstrategie kritisch geëvalueerd hoeveel buitensportaccommodatie daadwerkelijk nodig zijn. Dit is geanalyseerd door de demografische gegevens te vergelijken met de data van de sportverenigingen. De gemeente Venlo maakte een analyse van de locaties waar gesport wordt (accommodaties, buitenruimte) en door wie (lidmaatschap van verenigingen). Daarnaast werd gekeken naar de huidige bezetting van de sportaccommodaties, en waar de leden vandaan komen. Dit resulteerde in een geheel nieuwe sportaccommodatievisie. Zo'n datagedrevenstrategie kan een manier zijn om op gemeentelijke of regionaal niveau gerichte keuzes te kunnen maken op welke buitensportlocaties topsportontwikkeling de ruimte kan krijgen.

Ook in de samenwerking tussen de lokale stakeholders kan de rol van de gemeente essentieel zijn om in te kunnen spelen op de uitdagingen voor meedoen en verenigingsleven. Verenigingen, maatschappelijke instellingen en andere partners hebben baat bij een frequente dialoog en een effectieve onderlinge samenwerking. Vaak ligt de focus van de plaatselijke verenigingen nog heel erg op de eigen vereniging, terwijl de vraagstukken bij de andere sportverenigingen meestal vergelijkbaar van aard zijn. Het is voor de verenigingen waardevol om ideeën en tips uit te wisselen over die gelijke opgaven. Hoe gaat de buurvereniging om met een dalend aantal vrijwilligers en wat zijn de trends in het ledenverloop bij de naastgelgen voetbalclub? Een van de vindplaatsen voor deze dialoog zit in de uitwerking en opvolging van de lokale Sportakkoorden, veelal georganiseerd vanuit lokale overheden. De lokale Sportakkoorden zijn een waardevol middel om de samenwerking verder vorm te geven en een passende plek te geven in het lokale sportbeleid.

Een voorbeeld hoe verenigingen elkaar plaatselijk kunnen versterken is het initiatief Zomer Challenge van de Nederlandse tennisbond. De Zomer Challenge is een compact lidmaatschap voor sportliefhebbers die van start gaat op het moment dat de buitensporten haar zomerstop ingaan. De tennisverenigingen zitten dan juist in een piekperiode. De tennisvereniging is gedurende de zomer geen concurrent van de buitensportverenigingen (hockey, voetbal) maar juist een welkome afwisseling om 's zomers de conditie op pijl te kunnen houden. Daarnaast kan er ook gezamenlijk nagedacht worden aan een plaatselijk oriëntatieaanbod. Geïnitieerd door de gemeenten en uitgevoerd door alle plaatselijke verenigingen. Elke vereniging heeft op die manier evenveel kans om nieuwe enthousiastelingen aan te trekken. Het initiatief uitrollen tijdens de Nationale Sportweek kan veel publiciteit trekken.

Tot slot beschikt de gemeente over veel informatie die van waarde kan zijn voor verenigingen om plaatselijke vraagstukken uit de weg te gaan. Demografische gegevens, kengetallen over sporten en bewegen zijn een belangrijke basis waarop verenigingen, bestuurders en vrijwilligers hun toekomstvisie op kunnen baseren. Op die manier kunnen sportverenigingen bijvoorbeeld veel

gerichter aan de slag met ledenwerfacties en verkrijgen ze meer inzicht in methoden om een vitaal ledenbestand te realiseren.

4.2. Inspelen op gezondheid en bewegen in 2030

De decentralisatie uit 2015, met als gevolg een sterke uitbreiding van het gemeentelijk takenpakket biedt veel mogelijkheden om sport breder en integraler te benutten. Gemeenten hebben door deze transformatie meer beleidsinstrumenten in handen gekregen waardoor sport eenvoudiger als middel kan worden ingezet om lokale (sociaal-maatschappelijke) doelstellingen te bewerkstelligen.

Zowel het Nederlands Instituut voor Sport & Bewegen (NISB) als het Kenniscentrum voor Sport & Bewegen hebben beide een breed scala aan bewezen effectieve beleidsinterventies op het gebied van Sport.

1. Het NISB heeft een [factsheet](#) beschikbaar gesteld over manieren om de impact van sport en bewegen op de fysieke en cognitieve gezondheid te bevorderen.
2. Het Kenniscentrum Sport & Bewegen beschikt over een rijke [database](#) aan bewezen beleidsinterventies die ingezet kunnen worden om de doelgroep waar jij je op wil richten aan het bewegen te krijgen.

Bovendien heeft het sportbeleid in veel gemeenten het afgelopen jaar een aanzienlijke impuls gehad vanwege het opstellen en uitvoeren van de lokale Sportakkoorden en preventieakkoorden. Bijna alle Nederlandse gemeenten hebben in hun lokale Sportakkoord uitgesproken hoe ze verwachten de doelstellingen van het nationale akkoord te vertalen in een lokaal Sportakkoord. Zo heeft de gemeente Hillegom onder meer het vitaliteitsakkoord afgesloten en heeft de gemeente Venray deze ambities vertaald in een leefstijlakkkoord (Venray). Beide akkoorden worden gekenmerkt door een integratie van sport en gezondheid, deze akkoorden reiken wat dat betreft zelfs verder dan de ambities van het landelijk Sportakkoord. Alle deelnemende gemeenten zitten momenteel in de uitvoeringsfase.

4.3. Inspelen op talentontwikkeling, prijzen en presteren in 2030

Talenten worden niet alleen geboren, ze hebben weldegelijk ook een platform nodig waar ze de mogelijkheden krijgen om hun talenten te ontdekken. Om ook succesvol te kunnen zijn in de toekomst is het belangrijk dat vooral kinderen op jonge leeftijd voldoende mogelijkheden hebben om te kunnen sporten en bewegen. Daarvoor moet men in de samenleving gestimuleerd worden om deel te nemen aan sport. Er zijn twee visies waarop een gemeente sportstimulering kan bouwen:

1. Passieve variant in de vorm van accommodatiebeleid

In deze variant faciliteert de gemeente de sport met accommodaties. Hieronder valt bijvoorbeeld het tegen een sociaal tarief verhuren van sportaccommodaties, waarmee de kosten van sportbeoefening worden gedrukt. Wanneer er lokaal een actief en initiatiefrijk verengigingsleven bestaat waarbij grote delen van de bevolking aansluiting vinden, dan kunnen gemeenten de vraag naar sportvoorzieningen vaak ophalen bij verenigingen.

2. Actieve variant in de vorm van sportondersteuningsbeleid

In deze variant wordt de sport niet alleen gefaciliteerd met accommodaties, maar is er ook ondersteuning op het meer organisatorische vlak. Hierbij valt te denken aan het werven van, en verzorgen van cursussen voor vrijwilligers, actieve betrokkenheid bij de organisatie van evenementen

en grootschalige toernooien, actieve ondersteuning van een Sportraad en dergelijke. Tevens is het inzetten op sport op en nabij scholen een mooi voorbeeld, om zo kinderen onder deskundige begeleiding met meerdere sporten te laten kennismaken en zo tot deelname aan sport worden aangezet.

Daarnaast is het van belang dat verenigingen de mogelijkheden kunnen blijven aanbieden om talent verder te kunnen ontwikkelen. Een voorwaarde daarvoor is dat we in Nederland over vitale verenigingen beschikken die voldoende maatwerk kunnen leveren voor onze topsporters. Niet iedere vereniging hoeft per se een topsportprogramma te hebben, maar het kan wel gewenst zijn om per gemeente/regio te kijken of er ook voldoende aanbod is om talentontwikkeling te stimuleren.

De gemeente Utrecht is in 2022 opnieuw gastheer van de start van de wielerronde van Spanje. In 2020 kon die start in verband met de coronapandemie niet doorgaan. Het verhaal wat Utrecht destijds wilde vertellen was er vooral een van een gezonde stad, waar iedereen stedelijk kan wonen. De gemeente zag fietsen als uitdrukking van dit onderliggende verhaal. Om iedereen bij dit evenement te betrekken werden er gedurende de start van de wielerronde Vuelta fietsclubs in de wijken georganiseerd, om de mensen in de wijken ook te betrekken bij het grootschalige evenement. De fietsclub is een rondreizend fietsdorp waarbij activiteiten worden georganiseerd voor fietsers van alle leeftijden en niveaus. Van sportieve activiteiten, tot kunst, muziek en cultuur.

4.4. Meeleven met sporters en evenementen beleven in 2030

Veelal is het meeleven van sport nog spannender voor de toeschouwers dan voor de sporters zelf, zowel op professioneel als amateurniveau. De coronacrisis doet eens te meer beseffen dat die spanning en het meeleven voor een groot stuk sociale verbinding zorgde. Anderzijds biedt de crisis ook ruimte voor nieuwe initiatieven en ontwikkelingen die het mogelijk maken om op de hoogte te blijven van jouw favoriete sporter of club. Zo ontstaan er groepsapps waar leden van sportverenigingen op de hoogte gehouden kunnen worden van de tussenstanden, maken amateurverenigingen steeds meer gebruik van livestreams en zijn er veel meer mogelijkheden om onze favoriete topsporters dagelijks te volgen op hun social media kanalen. Deze trends worden mede door de coronacrisis in een sneltreinvaart uitgerold. Ze zijn dan ook voor gemeenten een ideaal instrument om potentiële sporters te bereiken, en geïnteresseerden in sport bij plaatselijke evenementen te betrekken.

Daarnaast is het organiseren van een groot sporttoernooi zeker voor grotere gemeenten een uitgelezen kans om de stad of regio aan het wereldtoneel voor te stellen. Twee voorwaarden kunnen bijdragen aan dit succes:

1. Bedenk zelf welk onderliggend verhaal over de stad of regio je zou willen delen met het organiseren van het evenement.
2. Probeer de verbinding te leggen met de inwoners en de evenementen daadwerkelijk naar het hart van de stad te brengen.

De gemeente Den Haag heeft twee eindtoernooien benut om topsport voor een bredere groep inwoners tot de verbeelding te laten spreken. De finales van het WK beachvolleybal in 2015 werden gespeeld op de Hofvijver waarmee topsport daadwerkelijk haar toetreden deed tot het hartje van de stad. Daarentegen was het WK hockey van 2014 een mooi voorbeeld hoe je eenvoudig de doelgroep en interesse van sport verbreedt. Het ADO stadion was toneel van de finales van het WK hockey. Voor veel hockey toeschouwers was de echo van het stadion even wennen, toch was het feest en het enthousiasme ongevenaard. topsportontwikkeling de ruimte kan krijgen.

Het laatste fluitsignaal...

Een sportbeleid dat er in 2030 nog steeds toe doet kenmerkt zich door het formuleren van een integraal antwoord op de geformuleerde maatschappelijke uitdagingen en kansen. In deze whitepaper zijn per uitdaging handreikingen meegegeven die bijdragen aan het opstellen van een passend en integraal antwoord op het veranderende sportlandschap. Oplossingsrichtingen die ingekleurd kunnen worden door de plaatselijke omstandigheden en beleidsaccenten.

In aankomende artikelen zoomen de adviseurs van Wyzer nader in op de vier belangrijke beleidsuitdagingen: “meedoen en verenigingsleven”, “gezondheid en bewegen”, “talentontwikkeling, presteren en prijzen winnen” en “meeleven met sporters en evenementen beleven”. In die artikelen wordt gedetailleerder stilgestaan bij welke tools (lokale) overheden reeds in bezit hebben of juist kunnen inzetten om in te spelen op de vier hoofdpogaven in de sport.

Bent u nu al enthousiast geraakt over onze zienswijze hoe sport verweven is in het sociaal domein, en hoe u als gemeente een gebalanceerd en integraal antwoord formuleert op de plaatselijke hoofdpogaven op het gebied van sport? Vanzelfsprekend kunt u contact opnemen met onze adviseurs via sport@wyzer.nl of door contact op te nemen met: Larissa Willemse via lwillemse@wyzer.nl of 06-12071379.

Bronnen

Alles over Sport (2021). Impact corona op beweeggedrag Nederland. Geraadpleegd van: <https://www.allesoversport.nl/thema/beleid/impact-corona-op-beweeggedrag-in-nederland/> (8 juni 2021).

CBS. (2019). Helft Nederlanders voldeed in 2019 aan beweegrichtlijnen. Geraadpleegd op 13 juli 2020, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/17/helft-nederlanders-voldeed-in-2019-aan-beweegrichtlijnen>

Ecorys (2017). De sociaaleconomische waarde van sporten en bewegen. Geraadpleegd op 14 juli 2020, van <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=9224&m=1542012897&action=file.download>

Vereniging Sport en gemeenten (2018). Handreiking sport, gemeenten en de omgevingswet. Geraadpleegd op 27 juli 2020, van: <https://sportengemeenten.nl/wp-content/uploads/2018/04/Handreiking-Sport-bewegen-en-Omgevingswet.pdf>

NOC-NSF (2018). Sport en gezondheid. Geraadpleegd op 14 juli 2020, van <https://nocnsf.nl/wen-winnen-veel-met-sport/sport-en-gezondheid#:~:text=Sport%20zorgt%20voor%20een%20betere,%2C%20obesitas%2C%20osteoporose%2C%20beroertes.>

Ministerie van VWS. (z.d.). Een integrale aanpak van sport en bewegen. Geraadpleegd op 15 juli 2020, van <https://www.loketgezondleven.nl/gezondheidstema/sport-en-bewegen/een-integrale-aanpak>

Ministerie van VWS (2020). Voorgangsbrief nationaal preventieakkoord. Geraadpleegd op 30 juli 2020, van <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2020/06/22/kamerbrief-voortgang-nationaal-preventieakkoord/kamerbrief-over-voortgangsbrief-nationaal-preventieakkoord.pdf>

STV (2019). Een sportiever Nederland – Maatschappelijke ontwikkelingen van sport en bewegen. Geraadpleegd op 27 juli 2020, van <https://www.sportenbewegenincijfers.nl/toekomstverkenning/inleiding>

KPMG (2019). Brancherapport Sport. Geraadpleegd op 15 juli 2017 2020, van <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=9752&m=1573120314&action=file.download>

Rebel (2020). De social return on investment (SROI) van sport en bewegen. Geraadpleegd op 14 juli 2020 van <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=9527&m=1560425690&action=file.download>

Sportakkoord (2021). Participatie van sportsector bij lokale omgevingsvisies loont. Geraadpleegd op 7 mei 2021 van: <https://www.Sportakkoord.nl/artikel/participatie-van-sportsector-bij-lokale-omgevingsvisies-loont/>

Vereniging Sport en Gemeenten (2021). Sport is voor de slimmerds. Geraadpleegd op 10 mei 2021 van: <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=10325&m=1617200174&action=file.download>

Vereniging Sport en Gemeenten (2021). Visie op de rol van de gemeente in de realisatie van Nederland Sportland. Geraadpleegd op 11 juni 2021 van: <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=1299&m=1482420011&action=file.download>